

L'HORA NOVA

INGENUAMENT

Els facciosos que tant han repetit allò de «la situació victoriosa de Franco», per tots els mitjans de publicitat que tenen al seu alcanç, hauran de passar de la il·lusió al desencís més depriment, en adonar-se que la repetició constant d'aquesta cançó de l'enfadosa no obté pas els efectes que n'esperaven per a retardar la fi desastrosa que els ve al damunt. Vegeu com la veuen, a l'exterior, la situació de Franco, amb un coneixement matemàtic de la qüestió, segons refereix un comentari aparegut al «Sud-Ouest» de Baiona, sota la signatura de Ibon de Jala. Entre altres coses, diu l'esmentat comentarista: «Els tractes comercials sense preu ni taxa, que a la desesperada s'ha vist obligat a signar Franco, indiquen com deuen estar d'esgotats els seus saldos; diuen que les existències del tresor franquista s'acabaren... Un detingut examen del text dels tractats comercials alludits revela que la independència econòmica dels rebels passà ja fa temps a ésser un mite, puix que per a «seguir vivint» els ha calgut fer tributària Espanya de Roma i de Berlin, perdent d'aquesta manera l'equilibri comercial amb les altres potències (Londres, París, Nova York, etc.), raó per la qual l'allunyament d'aquestes últimes és cada dia major. La riquesa natural en virtut del que determinen les clàusules dels esmentats tractats, tant del sòl, subsòl, vol i mar, la tenen condicionada i subjecta a tota la producció, al pagament de l'amortització i interessos del deute contret que va augmentant i assoleix ja xifres astronòmiques que augmenten cada minut que la guerra continua. I havent-se vist obligat, com s'ha vist Franco, a tot això, i resolt com està el Govern legítim a resistir, cada vegada en moltíssimes millors condicions, un any, dos, tres, quatre i els que calgui, no podrà continuar i molt menys

L'ESPANYA DEL SEGLE XX

Sota el domini de la plutocràcia i del militarisme

XXXIII

Han passat uns moments d'enverinament polític entre el Govern i les oposicions, d'anunci de vagues i de plantejament de conflictes. Les rosques governamentals han apretat de valent: estat de guerra i censura de premsa, exercida amb tot el rigor.

Quin és el motiu principal de tanta inquietud, en aquest any 1917? Es que els mitjans —com encertadament ha consignat un periòdic barceloní— han trucat a la porta del Govern amb el pom de l'espasa.

No per altra cosa s'ha viscut i es viu encara després d'aquest temps de règim d'excepció, un estat d'irritabilitat, produït per l'actitud dels militars. Per això, als dos dies d'haver-se establert la normalitat constitucional, s'accentua la febre i es llancen a la publicitat els greus documents emanats de les Junttes de Defensa. Una mostra d'aquests, ens diu prou que hi ha l'esperit de mediatitzar l'actuació del Govern. Vegeu els paràgrafs d'una lletra que el coronel Benet Márquez adreça al general Miquel Primo de Rivera, en la qual es refereix al moviment d'agost. Diu així el president de la *Unión del Arma de Infanteria*: «La gestió del Govern en ço que es refereix als fets a què faig al·lusió, no sembla realment encertada; mancà previsió, es deixà que els esdeveniments es produïssin, semblava que hi havia interès en què sobrevinguessin i àdhuc hom diria que es facilitava el seu plantejament. L'Assemblea va rebre amb dos dies d'anticipació una nota en la que es predia el que havia d'esdevenir-se; no s'adoptà cap precaució, ni tan sols la que s'acostumava en ocasió de simples vagues parcials..... No són pocs els que creuen que en el passat intent, ací a Barcelona, almenys, la tàctica governamental fou el deixar fer, permetre l'acció d'elements, per a després pegar fort i deixar la situació tranquil·la per una temporada; i el paper de l'Exèrcit en aquesta forma de procedir no és, en veritat, molt airós. I com ens interessa moltíssim conservar el prestigi militar i la simpatia i l'afecte nacional, d'això ve que es reaccioni contra qui, per torpitud o tal vegada per perversa intenció origina el contrari; i convé observar que aqueixa reacció no cerca recolzaments polítics.»

Com ja estava previst, el Govern no ha pogut sobreviure gaires dies a l'enrarament de l'atmosfera política que s'ha anat formant. En Dato planteja la crisi ministerial abans d'acabar-se el mes d'octubre.

S'obren tot seguit les consultes, i en l'exercici de la règia prerrogativa s'hi vol fer gala, ara, d'uns sentiments democràtics que no s'adiuen gens amb les normes tenebroses que caracteritzaven les tramitacions d'altres crisis que hem anat referint.

Els vells polítics no s'atreveixen aconsellar la continuació de situacions més o menys típiques, ja que no poden amagar la situació excepcional en què es troba el rè-

(Passa a la pàg. 4)

triomfar en el seu descabellat intent. Sincerament parlant, teòricament i pràcticament, Franco té la guerra ben perduda. Si la riquesa natural, tota la seva producció, la tenen ja totalment compromesa i empenyorada, com hem dit, amb quins recursos imaginem comp-

tar els facciosos per a continuar indefinidament la seva rebel·lió?». No hem pas d'afegir cap comentari al que diu l'articulista. Nosaltres estem segurs que ho diu d'acord amb la realitat palpable dels mateixos fets.

ALFIL